

VASÁRNAP

JUBILEUMI 25 ÉVFOLYAM

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 BUDAPEST, V. BATHORY-UTCA 21. SZÁM.
 „Falu” Magyar Gazda és Földműves Szövetség.)
 Telefon: 11-55-62.
 Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 8, félévre 4, negyedévre 2 P.
 Egyes szám ára 16 fillér.
 Külföldre egész évre 12, félévre 6, negyedévre 3 P.

LEMONDOTT A SZTÓJAY-KORMÁNY

Vitéz Lakatos Géza vezérezeredes az új miniszterelnök

Vitéz Sztójay Döme miniszterelnök kedden — augusztus 29-én — délelőtt benyújtotta lemondását. A Főméltóságú Kormányzó Úr a kormány lemondását elfogadta.

Vitéz Sztójay Döme miniszterelnök, mint ismeretes, augusztus 12-én egészségének teljes helyreállítása céljából kétheti szabadságra ment. A hivatali életből pár hétre való teljes kikapcsolódásától remélték orvosai és önmaga is, hogy párheti szanatóriumi gyógykezelés után ismét átveheti a miniszterelnöki, valamint a külügyminiszteri teendőket ellátását. Az elmúlt kétheti gyógykezelési idő és az orvosi vélemény azonban arról győzték meg, hogy egészségének teljes helyreállítása céljából további szabadságot kellene kérnie, amit a mai sorsdöntő időkkel nem tartott összeegyeztethetőnek. Ezért — mint lemondó levelében is hangsúlyozza — lelkiismeretbeli kötelességének tett eleget akkor, amikor megrongált egészségi állapotára tekintettel, benyújtotta a maga és a kormány lemondását.

A kormány tagjai ezután — délután 2 órakor — rövid minisztertanácsra gyűltek össze, amelyen tudomásul vették vitéz Sztójay Döme miniszterelnök elhatározását és aláírták lemondásukat.

Vitéz Sztójay Döme miniszterelnök halas köszönetét fejezte ki kormány tagjainak önzetlen hazafias munkásságukért és azért az odaadó támogatásért, amelyben őt részesítették.

Eskütétel

Az új kormány tagjai augusztus 29-én este tették le a Főméltóságú Kormányzó Úr kezébe a hivatali esküt.

Az eskütételnél, mint zaslós úr közreműködött báró Perényi Zsigmond belső titkos tanácsos, a Magyar Szent Korona őre és a felsőház elnöke. A miniszterelnök eskümintáját *Rakovszky*

Az új kormány névsora

A Főméltóságú Kormányzó Úr vitéz Lakatos Géza vezérezeredest bízta meg a kormányalakítással és előterjesztésére még kedden délután kinevezte az új kormány tagjait, akik a következők:

Miniszterelnök: Vitéz Lakatos Géza m. kir. titkos tanácsos, szolgálatonkívüli vezérezeredes;

Vallás- és közoktatásügyi miniszter: dr. Rakovszky Iván m. kir. titkos tanácsos;

Igazságügyminiszter: dr. Vladár Gábor m. kir. titkos tanácsos;

Pénzügyminiszter: dr. Reményi-Schneller Lajos, m. kir. titkos tanácsos;

Honvédelmi miniszter: Csata Lajos m. kir. titkos tanácsos, vezérezeredes;

Földművelésügyi miniszter: Jurcsák Béla;

Belügyminiszter: dr. vitéz Bónczos Miklós;

Külügyminiszter: vitéz Henyey Gusztáv szolgálatonkívüli altábornagy;

Kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter: dr. Markos Olivér;

Iparügyi miniszter: dr. vitéz Gyulai Tibor.

A Főméltóságú Kormányzó Úr a közlekedésügyi miniszteri teendőket ellátásával a földművelésügyi minisztert bízta meg.

A kormány kinevezéséről szóló legfelsőbb elhatározást és legfelsőbb kéziratokat a hivatalos lap augusztus 30-iki száma közölte.

Iván m. kir. titkos tanácsos, vallás- és közoktatásügyi miniszter, a kormány tagjainak eskümintáját bárcilázi *Bárczy* István m. kir. titkos tanácsos, miniszterelnökségi államtitkár olvasta.

Elszántan, becsületlen jószándékkal, kártartással és energiával fog munkájához, amelyre — éppen úgy, mint a kormány munkájára — Isten áldását kéri.

A miniszterelnök szavaira *Rakovszky* Iván vallás- és közoktatásügyi miniszter válaszolt, hangsúlyozta, hogy

a kormány minden tagja azal a tudattal és szent elhatározással vállalkozott nehéz feladatára, hogy a nemzet integritásáért és függetlenségéért folyó küzdelmünkben mindenkinek helyt kell állania ott, ahová a Főméltóságú Kormányzó bizalma állítja.

A kormány tagjai alázatos hűséggel, minden tudással kívánunk résztvenni a mai nehéz, sorsdöntő idők közös munkájában, hogy ha kell, életük feláldozásával is szembeszálljanak azokkal a veszedelmekkel, amelyek a nemzetet fenyegetik.

Az új kormány programja:

HATÁRAINK MEGVÉDÉSE; A REND MEGTARTÁSA; TERMELESÜNK BIZTOSÍTÁSA

A kormány tagjai vitéz Lakatos Géza miniszterelnök elnökségével az eskütétel után augusztus 29-én este 11 órakor minisztertanácsot tartottak.

Vitéz Lakatos Géza miniszterelnök a kormány megalakulása és első tanácskozása alkalmából szeretettel és a legteljesebb bizalommal üdvözölte munkatársait. Utalt arra, hogy a kormány igen nehéz helyzetben, válságos órákban vette át az ország vezetését, — maga is a Főméltóságú Kormányzó úr iránti rendíthetetlen hűségétől és a haza sorsa iránti mély, aggodalomtól eltelte, vállalta a rendkívül nehéz feladatot, amelyet megbízatása jelent. Munkatársai közül előbb azokhoz szolt, akik mint a volt kormány tagjai, kipróbált tudásukkal és munkájukkal folytatják eddigi munkásságukat, majd hasonló bizalommal üdvözölte a kormány új tagjait. Részletes programot ezúttal nem kíván adni, de kötelességszerűen röviden rámutatott azokra a főbb alapelvekre, amelyek jegyében a kormány mun-

kassága megindul, amelyek működésének irányát a továbbiakban is megszabják s ezeket a következő három mondatban foglalta össze:

— A háború folytatása magyar becsületességgel határaink megvédéséért; a belső rend és nyugalom minden körülmények között való feltétlen megtartása, termelésünk fenntartása, sőt lehető fokozása.

A haretéren töltött tizenhárom hónap alatt arról győződött meg, hogy a sorsdöntő idők erőfeszítésében nincs kellő összhang és eleget adó lelki kapcsolat a küzdő front és a háttország társadalma között. Ennek intézményes és radikális megszüntetésére törekszik, mert ennek megszűnése a háború eredményes végsőlegesen elengedhetetlen feltétele. A politikai pártok feloszlásával megszűnt minden gátló körülmény, amely magyart magyartól elválaszthat.

Meg is kell szűnie mindennek, ami nyugtalanításra alkalmas, tehát a pártküzdelmek-

nek is, legalább is a háború befejezéséig. Senki sem hordethet olyan elveket, amelyek a közvélemény nyugtalanítására, a rend és fegyvelni legcsekélyebb megbontására is alkalmasak. — aki pedig akár felelőtlenségéből, akár szűk látókör miatt megpróbálna ezt, a legszigorúbb megtorlással számolhat.

A szovjet-román fegyverszünet feltételei

A *Vasárnap* előző számában röviden jeleztük Románia páfordulását, közzéve azt a táviratot, amelynek értelmében Mihály király kiáltványban jelentette be, hogy fegyverszünetet kért és kapott a szövetségesek től.

Romániában a király palot-

dulását borzalmas zűrzavar követte. Egyes csapatok megadták magukat az oroszoknak, más seregek harcra koveredtek a német csapatokkal, ismét mások — tudatában a Romániát teljes pusztulással fenyegető árulás következményeivel — tovább teljesítik kötelességüket és harcolnak a Szovjet ellen.

Milyen feltételeket utasított vissza Antonescu ez év áprilisában

A Szovjet Távíráti Iroda (TASS) — mint a moszkvai rádió jelenti — *„Közlés a Romániával való fegyverszüneti feltételekről, melyeket a szovjet kormány 1944 áprilisában javasolt”* címmel a következő hivatalos jelentést közli:

1. 1944 június 12-én a szovjet kormány Antonescu tábornagyról román kormányának a Romániával való fegyverszünet követelése hat feltételt terjesztette elő:

1. Szakítás a németekkel és a román csapatok közös harcra a szövetséges csapatokkal beéberése a vörös hadsereget is.

2. A szovjet-román határok helyreállítása az 1940-es szerződés szerint.

3. Kártérítés a Szovjetunió javára azokért a károkokért, amelyeket Románia okozott harcra eseményeivel és a szovjet területek megszállásával.

A szovjet mostani feltételei

A román hadsereg magasrangú személyiségei tudtára hozták a nemzeti román kormánynak a Romániának szabott megadási feltételeket. A szovjet követelések a következők:

1. A román hadsereg megtartja fegyvereit, amennyiben azokat az Erdélyért vívott harcban használja fel.

2. Az egész román hadseregnek át kell adnia fegyver- és lőszerkészletét a szovjet főparancsnokságnak. A Magyarország ellen harcbanvetett kötelek utánpótlását szovjet megbízottak szabályozzák.

3. Románia azonnal 1.400.000 munkást és tovább 100.000 szakpítést, mérnököt, építőmestert és szerelőt bocsát a Szovjetunió elpusztított területeinek újjáépítésére. Ebbe a számba bele vannak számítva a román hadsereg leszerelt részei.

4. A Szovjetunióban levő román hadifoglyok visszatérését attól teszik függővé, hogy a harcoló román hadseregesorok teljes mértékben végrehajtja-e a rábízott feladatokat. A hadifoglyok csoportonként történő visszatérése ez időpont után ahhoz igazodik, miként teljesíti a Románia elé szabott feladatokat.

5. A román kézben levő szovjetorosz és más szövetséges hadifoglyokat azonnal át kell adni a Romániába bevonuló csapatoknak és adott esetben román fegy-

4. Valamennyi szövetséges hadifogoly és internált visszaküldése.

5. Román területen a szovjet csapatok szabad mozgásának biztosítása, valamint annak biztosítása, hogy a szövetséges csapatok bármely irányban szabadon mozoghassanak, ha ezt a katonai helyzet szükségessége teszi és a román kormány minden támogatást meg kell adni saját földi, vízi és légi jarmúival is.

6. A szovjet kormány hozzájárul a bécsi döntés Erdélyre vonatkozó határozatainak megsemmisítéséhez és segítséget nyújt Erdély felszabadításához.

Ezeket a feltételeket Antonescu tábornagyról román kormánya elutasította.

Mihály román király és Sena-tescu tábornagyról új kormánya kijelentette, hogy elfogadja ezeket a feltételeket.

verekkel fel kell szerelni.

6. Az 1941-ben a Szovjetunió elleni román rajtaütéssel elrabolt besszarábiai és bukovinai területeket haladéktalanul újra bekebelezik a Szovjetunióba.

7. Észak-Dobruzsát az egész háború befejezésekor történő végleges szabályozásig a szovjet főparancsnokság alá rendelik, mint közvetlen igazgatási területet.

8. A dunai hajózás főtámadás az ellenőrzést a háború alatt a szovjet főparancsnokság veszi át.

9. Szárazföldi, légi és tengerészeti támaszpontok rendelkezésre bocsátásáról a szovjet főparancsnokság közvetlen utasítások ad.

10. A jóvátételi feltételeket a román kormánnyal későbbi időpontban közzélik.

11. A román kormány vállalja a felelősséget azért, hogy a szovjet főparancsnokság minden rendelkezését és követelését valamennyi román katonai és polgári hatóság haladéktalanul végrehajtja.

12. A román kormány kötelezi magát, hogy a háborús események befejezése után a román népeknek alkalmat ad, hogy jövődi kormányformájáról demokratikus választási eljárás keretében szavazzon.

13. A Szovjetunió már ma hajlandóan jelenti ki magát, hogy a békeszerződés életbelépeése után a vörös hadsereget visszavonja a román állam területéről.

Szabó László magyar követ atnyújtotta megbízólevelét a Duce-nak

Az újonnan kinevezett magyar követ, Szabó László al-tábornagy augusztus 26-án nyújtotta át himnuszkeret között megbízólevelét az Olasz Szocialista Köztársaság államfőjének, a Duce-nak.

A beszédben, amelyet a magyar követ ez alkalommal mondott, biztosította a Duce-t, hogy társával együtt minden tőle telhető meg fog tenni az olasz-magyar kapcsolatok kimélyítésére. Ezek a kapcsolatok az elmúlt húsz év folyamán kölcsönös együttműködésben a szerencsés kibontakozás állapotába jutottak.

— En magam is — mondotta Szabó al-tábornagy — tanúja lehettem ennek az együttműködésnek, amelynek keretében a Duce Magyarországot minden anyagi és erkölcsi eszközzel és minden alkalommal támogatja. A magyar nép nem felejtik ezt el és nem is fogja elfelejteni.

A követ végül isama meggyőződésének adott kifejezést.

Logy a jelenlegi felszabadító háborúban kifejtett őszinte és gyakorlati munka nemcsak a tengely ügyét szolgálja közvetlenül, hanem egyúttal igaz testvérius légkört is teremt. Az új Európában ennek a légkörnek kell uralkodnia.

A Duce *calaszában* megköszönte Szabó követ baráti és meleg szavait és biztosította, hogy

az olasz népnek a magyar néppel szemben fapált érzelmek változatlanok. A két nép sorsa a tengely népeinek célkitűzéseiben jut kifejezésre. Olaszország és Magyarország érdekei azonosak az igaz európai érdekekkel. Te kintetünk erre a célra szegye — fejezte be beszédét a Duce — és a baráti szövetséges Németországgal való legszorosabb együttműködésben jómagam és kormányom minden támogatást meg fog adni az új magyar követnek.

Hivatalos jelentések az ellenséges berepülésekről és bombázásokról

Augusztus 23-án a délelőtti órákban délről északnyugat felé többszáz ellenséges gép repült át nyugati határunk mentén. Az ország légteréből csak szórányos, valószínűleg telekommunikációs bombák esett le. Emberéletben nem esett kár. Az anyagi kár jelentéktelen. A nap folyamán több alkalommal egyes ellenséges gépek zavarpörpülést végeztek.

Augusztus 24-én a koradélelőtti órákban vadászkiérettel biztosított nagyobb angol-szász kötelékek repültek be több hullámban az ország délnyugati határára és a Balaton légteréig hatoltak előre. A bevett magyar és német vadászok, valamint a légvédelmi tüzérség hatásos beavatkozása következtében az ellenséges gépek visszafordulásra kényszerültek és zömmel délkeleti irányban távoztak. A visszarepülő gépek a déli részben

egy-egy helyeken bombáztak. Mind emberéletben, mind anyagban károkat keletkeztek.

Augusztus 24-én a kora délutáni órákban több orosz gép repült be az ország északkeleti határára és az egyik határmenti községre több bombát dobott. Csekély épületkár keletkezett.

Augusztus 24-én az esti órákban egyes ellenséges gépek repültek át a déli határon és zömmel a Duna-Tisza-közének átrepülése után északi irányban távoztak. A berepülés során a légvédelmi tüzérség egyes egységei működésbe léptek.

A visszarepülés augusztus 25-én a kora hajnali órákban a berepüléssel azonos útvonalon történt. Bombázásról vagy egyéb ellenséges tevékenységről jelentés nem érkezett. A berepülés zavarpörpüléssel járt.

Augusztus 26-án délelőtt több ellenséges gép repült át az ország légterén északról dél felé. Budapesten közel egyórás légiriadó volt. Bombázást és károkat sehonnán nem jelentettek.

Az egész napon át, valamint a 27-re virradó éjjelen minden irányból, de főképpen délnyugat és északkelet felől, sok vonalon sok egyes gép repült át az ország légterén. Bombázást és károkat csak hadművelési területekről jelentettek. Az éj folyamán az éjszakai vadászok három ellenséges gépet légi harcokban lelőttek.

Augusztus hó 27-én a délelőtti órákban többszáz ellenséges gép vadászkiérettel délről berepült az ország légterébe és a Dunántúli közpörső részén haladva észak felé elhagyta légterünket és a koradélutáni órákban a berepüléssel azonos útvonalon visszarepültek dél felé. Egyik dunántúli városunkat kisebbarányú légítámadás érte.

Augusztus hó 27-én a késő esti óráktól kezdve 28-án hajnali igen sok ellenséges gép repült át az ország légterén egyenként vagy kisebb csoportokban. Az átrepülés főleg Erdély és a Székelyföldön keresztül folyt le. Egyes helyekről bombázást jelentettek.

Augusztus hó 28-án a délelőtti órákban többszáz ellenséges gép erős vadászkiérettel délről berepülve terrortámadást intézett a Dunántúl és Duna-Tisza-közén egyes városok ellen. Eddig csak kisebb károkról érkezett jelentés. Légvédelmi tüzérségünk hatásosan működött és az ellenséges köteleket rövid időn belül szétzörpítette. Több ellenséges gép feljavést jelentett.

Augusztus 29-én délelőtt felé-eremél több ellenséges bombázó erős vadászkiérettel délről északi irányban sok hullámban átrepült dunántúli légterünket. Egy erős kötelék a Duna-Tisza-közén átrepülve, ottani városok légterében szórányosan bombázott. A déli órákban észak felől visszaterő ellenséges kötelek egy része a Dunántúlon, más része a Duna-Tisza-közén repült dél felé. Ezek a gépek is dobtak szórányosan bombákat. Kárjelentés még nem érkezett. A légvédelmi tüzérség az ellenséges gépekre hatásosan tüzelt. Lelövéseket már eddig is több helyről jelentettek.

Augusztus 29-én délelőtt, délután és a koradélelőtti órákban, valamint augusztus 30-ára virradó éjjelen egyes ellenséges gépek különösen északkeleti irányból délnyugati irányban átrepültek az ország légterén. Bombázásokról és károkról jelentés nem érkezett. A repülés zavarpörpüléssel járt. A repülés útvonalán a légvédelmi tüzérség hatásosan tüzelt.

Minden levente rendszeres fogorvosi ellátásban részesül

A leventeintézmény megvalósította a magyar ifjúság rendszeres orvosi vizsgálatát. A főmege vizsgálatok adatait feldolgozzák és annak alapján végzik a gyógyítás munkáját is.

A leventeifjúság egészségügyének legfőbb öre, az Országos Ifjúsági Egészségügyi Bizottság legutóbbi szakbizottsági ülésén igen fontos kérdéssel foglalkozott: a legelterjedtebb népbetegséggel, a fogak romlásával, eredőjével, a fogak romlásával.

Az ülésen megjelent vitéz Bély Alajos vezérrezredes, az ifjúság honvédelmi nevelésének és a testnevelésnek országos vezetője is, aki dr. Millán Béla orvos-vezetőrnagy elnöki megnyitóján után felszólalt és méltatta a tárgyalás kérdései nagy jelentőségét.

A bizottság főtükörre azután rendelkezéseket ismertett. A közéletben kiadásra kerülő rendelet megállapítja, hogy

az elmúlt évek rendszeres orvosi vizsgálatának adatait, valamint a katonai sorozások tapasztalatai szerint a katonaköteles korban levő ifjúság fogai igen rosszok, sokan csak egyetlen fogorvosi látást ismernek: a foghúzást és ezért igen sok a foghiányban szenvedő ifjú. A ragóképeség csökkenése miatt ez a katonai alkalmazhatóság fokát erősen csökkenti.

A leventeifjúság fogászati ellátására a rendeletet ezért a járási és városi leventeintézményeknek szükséges körű felbontalmazást ad.

A rendelet értelmében

idén mintegy 200.000 levente fogait foglajak meggyógyítani s így veszélyeztetett egészségüket helyreállítani.

A munkában tevékeny részt fog venni a leventeintézmény rendelkezésére álló 12 mozgó fogvizsgáló és kezelő állomás is, amely az ország legtávolabbi sarkában levő kis helységeket is felkeresi.

Többezer pengős járadékfelőleget kaphatnak a hadigondozottak

A hivatalos lap augusztus 25-i száma közölte a hadigondozási járadékfelőleget nyújtásának szabályozásáról szóló kormányrendeletet.

A rendelet lehetővé teszi, hogy az I., II. és III. járadékosztályú hadirokkantak és hadiözvegyek gazdasági megerősödésük szolgáló beruházások céljára nagyobb járadékfelőleget vehessenek fel, amelyet azután járadékukkal törlesztenek.

A járadékfelőleget folyósítását a fővévőhatóság első tisztviselője (alispán, polgármester) rendeli el, a fővévőhatóság területén működő közjóléti szövetkezet javaslatára.

A járadékfelőleget a hadigondozott csak a lakóhelyén működő közjóléti szövetkezet közreműködésével használhatja fel. A közjóléti szövetkezet maga szerzi be a járadékfelőleget, a szükséges termelőeszközöket, vagy anyagot és természetben adja át a hadigondozottaknak.

A járadékfelőleget, amely az 5000, sőt a magasabb járadékosztályunknál a 7000 pengőt is meghaladhatja, legkésőbb tíz év alatt kell visszafizetni.

A rendelet lehetővé teszi azt is, hogy a 45 évesnél fiatalabb I., II. és III. járadékosztályú hadirokkant házassági céljára is kaphasson járadékfelőleget.

feltéve, hogy az Országos Népi és Családvédelmi Alapból házassági kölcsönben nem részesült.

Az Országos Hadigondozó Hatóság ezúton hívja fel az érdekelteket hadirokkantak és hadiözvegyek felé, hogy

Járadékfelőleget folyósítása iránti kérelmet mindaddig ne nyújtsanak be a fővévőhatóság első tisztviselőjéhez, míg kevésbé közvetlenül az Országos Hadigondozó Hatósághoz, míg a részletes rendelkezéseket magában foglaló végrehajtási rendelet meg nem jelenik.

E rendelet fogja megszabni azokat a feltételeket, amelyek mellett az ilyen kérelmeket elő lehet terjeszteni. A járadékfelőleget folyósítására rendelkezésre álló pénzeszköz nem teszi lehetővé, hogy valamennyi, egyébként arra igényjogosult hadirokkant és hadiözvegy még ebben az évben kaphasson járadékfelőleget — ez csak fokozatosan történhetik úgy, hogy elsősorban a legjobban rászorult csoportok részére tessék lehetővé a járadékfelőleget folyósítását. Amint a részletes szabályokat tartalmazó végrehajtási rendelet megjelenik, az Országos Hadigondozó Hatóság a sajtó és a rádió útján pontos tájékoztatást nyújt arról, hogy ilyen kérelmeket kik terjeszthetnek elő, azokat hova kell beadni és milyen okmányokkal kell felszerelni.

A hadbavonult mezőgazdasági munkások családtagjainak kenyérgabonaellátása

A Közellátásügyi miniszter 517.000 sz. alatt valamennyi közellátási kormánybiztoshoz közzétett intézkedést a hadbavonult mezőgazdasági munkások családtagjainak az 1944. évi kenyérgabonával való ellátása tárgyában. A rendelet utal a folyó évi június hó 21-i 112.000. sz. sz. közellátásügyi miniszteri rendelet 24. §-ára, amely kimondja, hogy

az olyan mezőgazdasági munkáscsalád részére, amely kenyérgabonaszükségletét igazolatosan azért nem tudja biztosítani, mert a család fő jelenlegi háború során mint katona hősi halált halt, vagy a hártelen elhunyt, továbbá, ha a család fő katonai szolgálatot vagy közérdekű munkaszolgálatot teljesít, az illetékes közellátási kormánybiztos kenyérgabonát utalhat ki a községi előjáróság által a kiutalásban részcsíthető személyekről készített s legkésőbb a folyó hó végéig előterjesztendő névjegyzék alapján.

Mivel a közellátásügyi miniszter által multévi 544.000. sz. közzétett alapján kiutalt kenyérgabonameennyiség a hadbavonult mezőgazdasági munkások hozzátartozóinak kenyérgabonaszükségletét csak folyó évi július hó 31. napjáig fedezte.

A közellátásügyi miniszter értesítette az egyes közellátási kormánybiztosokat, hogy a hadbavonult mezőgazdasági munkások igényjogosult hozzátartozóinak egész évi kenyérgabonaszükséglete fedezésére hány métermáza kenyérgabonát hozhat rendelkezésre. A közellátásügyi miniszter rendelkezésében ahhoz is hozzájárult, hogy a közellátási kormánybiztosok a községi előjáróságok által felterjesztett névjegyzékek alapján az igényjogosultak részére való kenyérgabona kiutalását már augusztus vége előtt is megkezdhesék.

Az egyes közellátási kormánybiztosok rendelkezésére hozták a kenyérgabonakészítési

elsősorban azoknak a mezőgazdasági munkáscsaládoknak az igényét kell kielégíteni, akiknek kenyérgabonaszüksége, családfeje a jelenlegi háború során mint katona hősi halált halt, vagy a hártelen elhunyt, vagy hadirokkantá vált. Másodszorban pedig azoknak a munkáscsaládoknak az igényét kell kielégíteni, akiknek kenyérgabonaszüksége hadműveleti területen, harcudorban pedig azokat, akiknek kenyérgabonaszüksége a hártországban teljesítőkatonai szolgálatot. Végül azoknak a mezőgazdasági munkáscsaládoknak az igényét, akiknek kenyérgabonaszüksége az arálás és eséplés ideje alatt közérdekű munkaszolgálatot teljesített, csak negyed-sorban kell kielégíteni.

A kiutalás jogcímei tehát sorrendben a következők: 1. hadigondozottak, 2. hártéri szolgálatot teljesítők, 3. katonai szolgálatot teljesítők, 4. munkaszolgálatot teljesítők családtagjai. A közellátási felügyelőség a kiutalásban részcsíthető igényjogosultakról nyilvántartást vezet, amelyet havonként köteles lezárni s lezárás után a Közellátási Hivatál V. főosztályának az előző hónapra kiutalt kenyérgabonameennyiségét bejelenteni. Ezenkívül a közellátási kormánybiztosok a jelen közzétett rendelkezésekre hozsított kenyérgabonáról legkésőbb 1945 február 28-ig kötelesek elszámolni, közösenként és városonként kimutatva, hogy mennyi kenyérgabonát és milyen jogcím alapján utaltak ki hadbavonult mezőgazdasági munkások hozzátartozói részére. 1945 március 1-től kezdve a közellátási kormánybiztosok a közellátásügyi miniszter előzetes hozzájárulása nélkül csak az olyan hadbavonult mezőgazdasági munkások hozzátartozói részére utalhatnak ki kenyérgabonát, akik katonai vagy közérdekű munkaszolgálatukból 1945 február 3. után szerelték le és tértek haza állandó lakóhelyükre. Az ilyen címen terjesztett kenyérgabonakiutalásokról azonban a közellátási kormánybiztosok esetenként a kiutalás

megtörténte után azonnal tartoznak a közellátásügyi miniszternek jelentést tenni. Végül felkéri a közellátásügyi miniszter rendelkezésében a közellátási kormánybiztosokat, hogy a rendelkezésekre hozsított kenyérgabonával lehetőleg takarékosan bánjanak, a kiutalást kérésig igényjogosultságát a legmondosabban bírálják el és utasítsák a községi előjáróságokat, valamint a városok polgármestereit, hogy a hadbavonult mezőgazdasági munkások hozzátartozóival leltüismeretesen és a legnagyobb előzékenységgel bánjanak.

Péli Nitrogénművek Rt.
Budapest, V., Nádor-u. 21.

Feloszlatták az összes politikai pártokat

A hivatalos lap aug. 24-iki rendkívüli száma a kormány 8080/1944. M. E. számú rendeletét közli a politikai pártok feloszlátásáról. Eszerint az összes politikai pártok bárhol található vagyonát a rendőrhatalóság azonnal zár alá veszi és annak biztonságba helyezeséről — a belügyminiszter rendelkezése szerint — gondoskodik.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig háború esetén hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő, aki a rendeletben foglalt feladatát megszegi. A rendelet augusztus 24-én, csütörtökön lépett hatályba.

Internálótáborba kerülnek a nem engedélyezett röpiratok terjesztői

Az utóbbi időben ismételtelen előfordult, hogy különböző gyűlölködő hangú és tekintélyromboló röpiratok láttak napvilágot. Illetékes helyen közölték, hogy a hatóságok ezeket a fővévőket kellék nélküli röpiratoknak terjesztését megakadályozzák, szerzőket, sokszorosítókat és terjesztőket pedig addig is, amíg a

lányvadi eljárást ellenük nem folytatják, azonnal internálják. Amennyiben a szerző, sokszorosító vagy terjesztő nem ugyanabban a helységben lakik, ahol az ilyen röpiratokat terjeszt, a rendőrhatalóságok az illetékek szemben az internálással egyidejűleg a kiáltást is elrendelik.

A VILÁGHÁBORÚ ESEMÉNYEI

A nyugati arcvonalon a németek természetesen folytatják arcvonalrövidítő harcmozdulataikat, pótolhatatlan veszteségeket okozva az ellenségnek. Német katonai körök ismételtelen mutatnak rá arra, hogy

egyre közeledek az új német fegyverek bevetésének és a végso győzelmet biztosító el-lentamadásnak időpontja.

Párizs az ellenség kezére került; a bevonuló De Gaulle a Notre Dame nevű templomban ráolték. A merénylők elmenekültek.

Olaszországban esőként a harcok hevessége.

A romániai eseményeket lapunk más helyén ismertettük. Itt csak azt említtük meg, hogy

a magyar-román határ mentén nyugalom van.

Az áruslak következményeit a német hadvezetés teljesen kiegyensúlyozza.

Romániában egyébként polgárháború van keletkezésben.

Bulgáriában egvárelő bizonytalan a helyzet; az országban hatályon kívül helyezték a zsidó rendeleteket.

A Keleti arcvonalon a szovjet egyre nagyobb erővel támad.

A Keleti Kárpátokban, a magyar határ vidékén augusztus 28-án heves harcok kezdődtek meg, amelyeknek során a német és magyar csapatok súlyos veszteségeket okoztak az előrenyomuló boisevistáknak.

A Kárpátok északi hágió valamennyien szilárdan német kézen vannak. Az egyik hágióúton a szovjet lovasságnak sikerült délnyugati irányban át-lépni a magyar határon, de a német biztosító egységek és a magyar honvédség alakulatai gyors ellenlélekkel újra kivefették a boisevistákat és tekintélyes részüket megsemmisítették.

Végül közöljük az illetékesek általi tájékoztatást: Külföldi lapudósítóknak azokkal a hírsz-

telésekkel kapcsolatban felvetett kérdésekre, hogy német részről a semleges külföldön keresztül érintkezésbe lépést kísérletek meg a Wilhelmstrasse szóvivője kijelentette, hogy

Németországnak ellenfeleivel egyetlen érintkezése az, amelyben a német katonák az arcvonalon állanak. Más érintkezéshelésekről nincs szó.

Felavatták Jászó országzászlaját

Dr. Gerincey Pál Jászóvár prépost-prélatusa Jászó felszabadulásának öt éves évfordulójára országzászlót adományozott a prépostság nevében a községnek, annak a hűségnek elismeréséül, amelyet a község minden időben a haza és a prépostság iránt tanúsított. Az Országzászló alapzatát a magyar, Abauj-Torna várnagya és a prépostság címere díszíti. Középen a következő felirat olvasható: „A boldog felszabadulás emlékére állította a jászóvári prépostság.” Az országzászlót most ünnepélyes formák között avatták fel.

Nagyobbítják Dunaszerdahely Árpád-kori templomát. A eszlőkői Dunaszerdahelyi temploma Árpád-kori műemlék, de az idő igen megrongálta. Az egyházközség elhatározta, hogy lépéseket tesz a kijavítás mielőbbi megindítására s egyben a templom megnagyobbítására, mert a több mint hetvezer hívő befogadására már kicsi a templom.

Must erjesztéséhez idén is kapható fajlesztő

Az Ámpelológiai Intézet igazgatósága értesíti a szőlősgazdákat, hogy **ebben az évben is termel eladásra fajlesztőket.** A fajlesztővel történő oltás a normális cukortartalmú, egészséges mustokra is jó hatást gyakorol, mert helyes erjedési folyamatot biztosít s az így erjesztett bor gyorsabban tisztul és érik. A magas cukortartalmú, sűrített mustal javított, rothadt, penészes szőlőből sajtolt, kénezett, nyákkazott mustok helyes erjesztése pedig csak fajlesztővel történhetik.

Nagyobb hatás elérése végett szükséges az élesztőfajta célszerű megválasztása. Például aszajjellegű, sűrített mustal javított, kénezett, rothadt szőlőből származó mustra mindig a megfelelő élesztőfajtát kell használni. Ezért rendelésnél meg kell írni, hogy a gazdálkodó milyen fajtájú és mennyi mustot akar beoltani, rothadt-e a szőlő, kénezik-e a mustot s az erjesztendő mustnak mennyi a hozzávetőleges cukortartalma, továbbá, hogy mikor lesz a szüret.

Az intézet saját érdekében kéri a szőlősgazdákat, hogy a felsorolt adatokat pontosan írják meg, mert ezek birtokában tudják kiválasztani a legmegfelelőbb élesztőfajtát. Az élesztő elkészítése hosszabb időt igényel, tehát szüret előtt legalább öt-nyolc nappal előbb kell kérni azt. A küldött élesztő száraz, hűvös helyen két hétig is eláll, de felbontani csak közvetlenül a használat előtt szabad. Ara adagonként, a postai szállítással együtt 7.— pengő, amit előre be kell küldeni. A helyben átvett adagok ára 6.— pengő.

Egy adag élesztővel annyi must is erjeszthető, amennyit egy hét alatt szüretelnek, továbbá azonban nem használható, mert hatását elveszíti.

VETÉSJELENTÉS

A legutóbbi hivatalos vetésjelentés kiadása óta eltelt háromhetes időszak időjárása a növényzet fejlődését kedvezően befolyásolta és a gazdasági munkálatok végzését sem hátráltatta.

A **búza** aratása mindenütt befejeződött, behordása és eséplése folyamatban van. A szemek elég nagyok, minőségére is jók. A szalmatermes közepes hozamot ad.

A **rozsa** aratása és hordása befejeződött eséplése végfelele közeledik. A szemek teltek és a minőségre is jók. A szalmatermes jó.

Az **őszi árpa**t mindenütt learatták és behordták, eséplését legnagyobb részben bevégezték. A szemek szépek és jöminőségűek. A szalma termése jónak mondható.

A **tavaszi árpa** aratása és hordása befejeződött eséplése meg folyik. A szemek teltek és a termés jöminőségű. Szalmatermése közepes.

A **zab** aratását — hegyvidékek kivételével — mindenütt befejezték eséplése, folyamatban van. A korai vetésű zabok jobb termést adnak.

A **kukorica** terméskilátásai, az esőzések hatására — Baeska kivételével — általában javultak.

A **burgonya** korai fajtáinak szebb, befejezhető közeledik. A gumók egészségesek és szép nagyok. A késői fajták is érésben vannak. A gumók elég nagyok, bőven mutatkoznak és egészségesek.

A **cukor- és lakarmányrépa** fejlődésére az időjárás kedvező volt. A gyökér jól fejlődik és egészséges.

A **kerti vetemények** közül a koraiak betakarítása befejeződött, a későbbiek fejlődésére az időjárás kedvező.

Az **uborka** jó közepes, szedése folyamatban van.

A **löhére és lucerna** mennyiségileg jó, minőségileg közepes termést adott. A magnak hagyott lucerna és löhere az éréshez közeledik.

A **zabosbükköny** jó, közepes mennyiségű és közepes minőségű termést adott.

A **legelők** az időszakhoz viszonyítva legtöbb helyen a kijáró jószagnak elegendő táplálékot nyújtanak.

A **rétek** szénatermése általában jó volt. A sarjútermés is jónak ígérkezik.

A **gyümölcsök** közül az alma és szilva közepes, a körte jó termést ad. Az **ősziarack** és a **dió** közepes termést ígér. Sok a ferges és lehullott gyümölcs.

A **szőlőkben** az utóbbi időszak száraz és meleg időjárásának hatására, a peronoszpóra továbbterjedése általában megszűnt. A melegebb fekvésű szőlőkben a korai fajták érése megindult.

Megszüntetik a zsidó haszonbérleteket

A Budapesti Közlöny augusztus hó 26-ai számában jelent meg a kormány 3100/1944. M. E. számú rendelete a *nemzsidók tulajdonában lévő mező- és erdőgazdasági ingatlanokban a zsidók gazdálkodásának megszüntetése tárgyában.*

A **rendelet a zsidók haszonbérleti szerződését vagy más hasonló jogát megszünteti.** Ha zsidó és keresztény együtt bérlettel ingatlan, az esetben a zsidó joga megszűnik, a keresztény társbérő javára azonban a bérleti szerződés fennmarad, kivéve, ha a közigazgatási bizottság gazdasági albizottsága ez évi szeptember hó 30. napjáig kifogást emel azért, mert a körülményekből megállapítja, hogy a keresztény haszonbérletárs a gazdálkodást tulajdonképpen a zsidó haszonbérletársra támaszkodva folytatta.

Ha zsidó javára állott **fényhaszonbérlet** szintén megszűnik. De ha a zsidó a haszonbérleti jog alapján keresztény személyivel kötött haszonbérleti szerződést ez a szerződés fennmarad. Ha csak az ingatlan tulajdonosa ezt a szerződést a gazdasági év végére fel nem mondja.

Mintthogy a **rendelet megszünteti a zsidó bérleteket,** gondoskodni kellett a termelés folytonosságának a biztosításáról. A rendelet e tekintetben úgy intézkedik, hogy

a **gazdasági év végéig a gazdálkodást a már kirendelt zárgondnok folytatja.** Az ingatlanok a tulajdonosa azonban köteles már most gondoskodni arról, hogy az új gazdasági éven belül vagy ő vegye át a gazdálkodást, vagy az általa választott haszonbérő. Ha a tulajdonos, illetőleg az új haszonbérő szeptember hó 15-ig a gazdálkodás tovább folytatása iránt nem rendelkezik, a termelés rendének biztosításáról közhatalossági úton történik gondoskodás.

A gazdasági felügyelőség köteles ellenőrizni azt, hogy a kello intézkedéseket megtette-e az ingatlan tulajdonosa a gazdálkodásra. Eyből a rendelet bejelentési kötelezettséget is állapít meg az ingatlan tulajdonosok tekintetében akiknek az ingatlanon megszűnt a zsidó gazdálkodása.

Ha nem a tulajdonos veszi át a gazdálkodást, hanem kiadja az ingatlan haszonbérletre, az esetben a fennálló rendelkezések értelmében az ingatlanon kishaszonbérleteket is lehet alakítani. A haszonbérő kérelmére azonban a földművelésügyi miniszter — termelési szempontból — a kishaszonbérletek alakítását meghatározott időre elhalaszthatja.

Fontos rendelkezéseket tartalmaz a rendelet a zsidóbérő tu-

lajdonában volt élő és holt felszerelés tekintetében is. Erre nézve az alapelv az, hogy azokat értékesíteni kell. Az eladási ár tekintetében az a rendelkezés, hogyha az ingóságoknak hátsólag megállapított ára van, akkor ezeket kell figyelembe venni, ha pedig egyik sincs, az esetben a napi forgalmi árat kell alapul venni.

Az ingóságok értékesítését a pénzügyigazgatóság végzi, amely az értékesítés lebonyolítására bizottságot alakít. E bizottság tagjai a pénzügyigazgatóság kiküldöttje, a gazdasági felügyelő (szőlészeti, borászati, kertészeti felügyelő) és a kamarák által kijelölt személy. Ez a bizottság állapítja meg az élő és holt felszerelés értékét. Az értékeléshez azonban meg kell hívni azt, aki a gazdálkodást az ingatlanon tovább folytatja. Ez a személy, vagyis a tulajdonos, illetőleg a földművelési haszonbérő nyilatkozik az ingóságok értékére és a bizottság által történt értékelés megállapítás után előszörban ő nyilatkozik a tekintetben, hogy hátrahagyta-e az ingóságokat a megjelölt áron átvevő. Ha a tulajdonos, illetőleg a haszonbérő ilyen nyilatkozatot tesz, az ingóságot neki kell eladni. Ha azonban ő nem kerí az ingóságot, az esetben a hadigondozottak és a hadviseltek többségben részesítésével kell az élő- és holt felszerelést eladni s vita esetén a vétőt sorshuzas útján kell kijelölni.

A hiányzó műtrágya pótlása

Mintthogy a háborús események következtében az 1944. évi gazdasági évben szuperfoszfát és pécisó csak egészen jelentéktelen mennyiségben, úgyzólván csak az állami ellenőrzés mellett folyó kísérletek céljára áll rendelkezésre, a földművelésügyi miniszterium felhívja a gazdákat arra, hogy az elmaradó műtrágyázást más alkalmas módon igyekezzenek ellensúlyozni.

A **műtrágya pótlása** végett is elsősorban az istállótrágya helyes kezelésére és okszerűbb felhasználására törekedjenek. Az istállótrágya helytelen kezelése következtében még mindig sokkal több növényi tápanyag megy veszendőbe, mint amennyit a műtrágyákkal a talajba vittünk. A műtrágyahiány mellett fokozott jelentősége van a talajgazdagító és nitrogénműtrágya pillangósvirágú növényeknek. Ezért kívánatos ezeknek az eddiginel nagyobb arányú termesztése, nemkülönben a vetésforgó okszerűbbé tétele is. Nagymértékben előmozdítja a talaj tápanyagainak feltárasát a talaj okszerű művelése.

Az élő- és holt felszerelés ellenértékét készpénzben kell kifizetni. Annak azonban, aki a gazdálkodást tovább folytatja, tehát a tulajdonosnak, illetőleg haszonbérőnek, a pénzügyigazgatóság kivételesen részletfizetési kedvezményt adhat. **Részletfizetési kedvezményben csak olyan igazságot és holt felszerelés vételénél részesülhet a vevő, amely a gazdálkodás továbbviteléhez szükséges.** A részletfizetés maximális kedvezménye az lehet, hogy a tulajdonos, illetőleg a haszonbérő az élő és holt felszerelés értékének kétharmadát legfeljebb három évi részletben fizetheti meg, egyharmadot tehát nyomban meg kell fizetni. Azon ingóságok tekintetében, amelyek a gazdálkodás továbbviteléhez nem szükségesek, részletfizetési kedvezményt a rendelet nem engedélyez, vagyis azt készpénzben kell fizetni.

Az említett bizottság tesz javaslatot a pénzügyigazgatóságnak azon értékesítés tekintetében is, amely a zsidó, illetőleg holt állomást már a zsidó vevőnek átadóját illeti azért, mert a zsidó haszonbérő oly haszonbérletet kötött, amelyeket a haszonbérlet előtti megszüntése folytán nem lehetett kihasználni.

A **rendeletet** megfelelően kell alkalmazni erdőgazdasági ingatlanokra is, illetőleg a fakitermelés névre zsidó javára fennálló jogokra nézve, továbbá a vadászati és halászati haszonbérleti szerződésekre nézve is.

A földművelésügyi miniszterium felhívja a gazdákat figyelmét még arra is, hogy

az utóbbi időben egyes lelkiismeretlen vállalkozók által a műtrágyák pótlására ajánlott és különféle néven forgalomba hozott anyagok vásárlását és használatától tartózkodjanak, mert ezek többnyire teljesen értéktelenek.

Ezerszáz kiló selyembút termeltek a baresi járás levénei. A háborús igények kielégítése szükségessé tette a természetes selyem termelésének fokozását, mivel az éjtörnyök készítésére alkalmatlannak a műanyagok. A termelést a gubók beváltási árának felemelésével és a levétek bekapcsolásával fokozták. A baresi járás levénei 1100 kiló selyembút termeltek, ami nem jelenti a teljes mennyiséget, mivel a járás több levétecsapata még nem küldte be jelentését a termelési eredményéről.

TEL.: 128-042

HAVALDA
GÉPSZIJÜZEM
BUDAPEST, VI. MÁJOS, U. 21.

A tisztán lakosság figyelmébe. Robbano anyaggal töltött üvegcsöveket dobáltak le az ellenséges repülők még július 21-én Szegeden a Tiszában. A hatóság figyelmezteti a közönséget, különösen a fürdőzőket, hogy ne érintsen meg egyet se e veszedelmes fegyverek közül, melyek nemcsak robbannak, hanem még megrongáló anyagokat is szétfeleskendeznek.

A Kárpátok berce vár...

Hazám egy kicsi porszeme, én, — riadó! fűvök!
S ha tudnám, ezernyi kürttel zengeni:
Fegyverbe magyar! —
A Kárpátok berce vár,
Keleten, délen hazádra törnek már!
E földet akarják, melyen ezer ére élünk —
— cad csatát: rajában érte hullott annyi véréink.

Joban, rosszban együtt álltuk az időle viharát,
S most lenne magyar, ki eladná a szabadság zászlaját?
Óda adná az otthonát, az asszonyt a gyermekét,
csakhogy menteni tudja — rongyos életét?
— Testvér! — Nincs ilyen magyar ebben a házában,
Mert gaz, gyáva senki, aki búvik mostanában!

Magyar föld ne adjon soha kenyereket néki,
Ha ezt a harcot a kávéházból nézi!
És legyen hozzá mindenki mostoha,
A koporsóját se tudja lelelni hová!
Hazám egy kicsi porszeme, e riadó! fűvök én, —
S ha tudnám, ezernyi kürttel a fűleke zengeni,
Fegyverbe magyar!
A Kárpátok berce vár
Keleten, délen, hazádra törnek már!!!

SZILFAI JÓZSEF
(Szandaváralja)

A pápa szeptember 1-én beszédet mond. Milánói értesítés szerint XII. Pius pápa szeptember 1-én beszédet mond, amelyet a vatikáni rádió továbbít.

Nagykovácsy Milenkó milliós adományát a bombakárosultaknak. Nagykovácsy Milenkó, az ismert belvárosi üzletház tulajdonosa, levelet intézett a belügyminiszterhez, mint a szociális gondozás legfőbb hatóságához, s bejelentette, hogy tekintettel azokra a súlyos szenvedésekre és áldozatokra, amelyek a bombázások következtében Budapest és a vidék magyar lakosságát sújtják, egy millió pengő értékű, régi, jómiségi arukészletét felajánlja adományként a bombakárosultaknak. A hatalmas természetbeni adomány szótosztására és az igényjogosultság megállapítására vonatkozólag az illetékes hatóság pár nap múlva a sajtó útján fogja tájékoztatni az érdekelteket.

A postabélyegek érvényessége. A postavezérgazgatóság közli, hogy a postabélyegek érvényességét és bérmentesítésre való felhasználásának ideje megváltozik oly módon, hogy a jelenleg forgalomban lévő, valamint az ezután kibocsátásra kerülő postabélyegek a postahivatalok által történő árusítás megszüntetését követő harmadik naptári év végéig érvényesek postaküldemények bérmentesítésére.

Horthy Istvánné látogatása a szolnoki hadikórházban. Vitéz nagybányai Horthy Istvánné, a hősi halált halt kormányzóhelyettes özvegye augusztus 28-án délelőtt a lagiradói úti vitéz Urbán Gáspár főispán kíséretében meglátogatta a szolnoki Vöröskereszt hadikórházát. Szalay László kórházparancsnok fogadta a főméltóságú asszonyt, aki hosszasan elbeszélgetett a sebesült honvédekkel és a Szent István napi szolnoki légitámasz sebesülteivel.

Szeptember 1-től berepülés alatt is ad zenét a rádió. Mindig több és több olyanirányú kérelem érkezett hivatalos helyre, hogy berepülés, vagyis ellenséges légiteljeség idején a rádió ne szüntesse be adását, hanem folytassa tovább műsorát. Ennek a multhán akadályja volt az, hogy az ellenséges gépek a rádióhullamok után igazodtak. Ma már csak kisebb mértékben áll ez fenn. Múltánvala az ország lakosságának kérelmét, a honvédelmi miniszter úgy rendelkezett, hogy szeptember 1-től kezdve a műsor ideje alatt, amennyiben a műsort berepülési veszély és ellenséges légiteljeség miatt meg kell szakítani, a rádió zenét fog adni. Ezt a zeneműsort, ha szükség van a légórtalmi bemondásokra, arra a néhány másodpercre megszakítják, majd utána folytatják.

Új főispánok

Magyarország kormányzója a belügyminiszter előterjesztésére dr. Falcione Árpád földbirtokos, országgyűlési képviselőt Bacs-Bodrog vármegye és Zombor szabad kir. város, dr. Daniel Áron ügyvédet, az Országos Magyar Sajtókamara főigazgatóját pedig Udvarhely vármegye főispánjává kinevezte.

Az erről szóló legfelsőbb elhatározást és kéziratot a hivatalos lap augusztus 25-iki száma közli.

Megszüntették a belügyi tisztviselők szabadságát. A belügyminiszter a felügyelet alá tartozó valamennyi hatóság és egyéb szerv alkalmazottainak szabadságát azonnali hatállyal megszüntette. A hivatal- és üzemezőkötő e rendelkezésről a szabadságon levő alkalmazottakat haladéktalanul — vidéken tartózkodókat távirat útján — értesítették és oktatáson való jelentkezésre szólították fel.

Farkasok garázdálkodása. A farkasok negyven juholt téptek szét Csikszentdomonkos község határában. Tavaly a medvék is hasonlóan nagy kárt okoztak, míg az idén inkább csak a farkasok garázdálkodnak. A juhászoknak és gulyásoknak feyvert kerek a községek, mert csak így tudnak saját magukról gondoskodni.

Nem szabad a szírenajelzést utánozni. A legveszélytel jelző szírenajelzést a honvédelmi miniszter rendelete értelmében nem szabad utánozni. Akik a rendelet ellen vétnek, kihágást követnek el, szigorúan megbüntetik őket.

Romániával szünetel a posta- és táviróforgalom. A posta vezérgazgatósága közli, hogy Romániával a posta-, táviró- és fűbeszélőforgalom további intézkedésig szünetel.

Nem lesz választás a nagyléai kerületben. Tekintettel arra, hogy a biharmegyei nagyléai választókerület a hadiövezetbe esik s ennek következtében ott semmiféle politikai gyűlés vagy agitáció nem engedélyezhető, a helygymiszter intézkedésére a kitűzött országgyűlési képviselőválasztást nem tartják meg.

A mohácsi vész évfordulója

A mohácsi vész 418. évfordulóját hagyományos kegyelettel ünnepelte meg Mohács városa. A legadalmi templomban Benze Ernő szigetvári esperes-plébános mondott szentbeszédet. A csatateri kápolnában magyar, német és sokáé nyelven szóltak a hívekhez. A Csele-pataknál lévő emlékműnél a leventék rendeztek ünnepséget.

Ne nyuljunk repülőgépekről származó tárgyakhoz!

A hatóságok már többször figyelmeztették a közönséget arra, hogy ellenséges repülőgépekről származó gyanús tárgyakhoz ne nyúljanak, ha valahol ilyen találhatnak, arra hívják fel a legközelebbi rendőrszem vagy katonai parancsnokság figyelmét. A figyelmeztetés ellenére többször előfordult már, hogy vigyázatlan emberek megsérültek ilyen tárgyaktól s így legutóbb augusztus 28-án a Bokréta-u. 20. szám alatti házban Vizsi Pál tizenkilencéves csapos az udvaron kalapáccsal és vésővel akart

széjjelcsedni egy lövedékfejet, ami az ütéseként felrobbant és a csapot baleskülfőre dobta a kezén és a bal lábárában megsértette. Az udvarban tartózkodó nővére, Tóth Lajosné, egy lakosság 33 éves felesége is megsérült s ugyanakkor haladt át az udvaron Kröpl Gyuláné, karján 17 hónapos Gyula nevű fiával. A kisfiú is megsérült a lábán. A mentők Vizsi Pált életveszélyes állapotban, nővérét könnyebb sérüléssel vitték a Magdolna-kórházba, a kisfiút bekötözés után a helyszínen hagyták.

Baromfival kell pótolni a szarvasmarha-beszolgáltatást

A szarvasmarha besolgáltatásának kérdése evék óta élesen foglalkoztatja a gazdákat. Dr. András Kamarai titkár a napokban érdekes cikket írt erről a problémáról és ebben közli, hogy

tunk, vagyis ennyivel kevesebb szarvasmarhát kellene szolgáltatni.

Magyarországon a levágható szarvasmarhák száma 550.000 darab, ezzel szemben a háborús hússzükséglet kielégítésére 800.000 darabot vettek igénybe.

A továbbiakban hangsúlyozza, hogy nemcsak célszerűség, hanem szükségesség is a baromfitarítás és tenyésztés, mint a háborús mezőgazdálkodás jóvédelmezőségének kiegészítése. A rendelkezésre álló lökék gyorsabb kibocsátását és többszöri forgatását a kevesebb tenyészidőt igénylő baromfiakon és házinyulakon keresztül érhetjük el.

Ha a szarvasmarhaállomány megmaradt részét meg akarjuk menteni, akkor a baromfiak és egyéb kisállatok erőteljes szaporítását kell előmozdítani. A békeévekben 1500—2000 vagón tojás került forgalomba — a kispacit forgalmat nem számítva — és közel 4000 vagón baromfihúst adtak el a termelőik fogyasztásra. Ez

az 500 millió darab tojás és 20 millió darab baromfi, amelyet békeévekben a piacra vettek, 150.000, illetve 100.000, összesen tehát negyvedmillió szarvasmarhának felel meg.

Elmarad az idei balatoni sporthétfő. Ismeretes, hogy az idei „X. Jubiláris Nemzetközi Sporthétfő a Balatonon” versenyeit szeptember 6—16. napjaira tűzték ki. A tervek szerint a leveletfűjűség a versenyeken az ország minden részéből nagy számban vett volna részt. Az ismétlődő ellenséges berepülések okozta veszély, valamint az élethelepeit utazási és élelmiszer korlátozások miatt az illetékes hatóságok most úgy döntöttek, hogy a Balatoni Sporthétfő ebben az évben nem tartják meg.

Ha tehát a baromfitenyésztést memységileg a békebeli színvonalra emelhetjük, akkor 250.000 szarvasmarhát pótolhatunk.

Több mint egy évtizede csáváz a magyar gazda ABAVIT-tal Gyártja a Schering rt., forgalomba hozza a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

növényvédelmi osztálya,

BUDAPEST, VI. KERÜLET, EÖTVÖS-UTCA 25/a SZÁM

Kaszálva hábfazúrta lársát, Péter István és Booskai István ellendi (Baranya m.) napszámok egyútt arattak. Már régebből haragosok voltak. Munka közben veszekedni kezdtek. Booskai kaszájával a menekülő Péter István hátába szúrt. Pétert súlyos sérüléssel a pécsi sebészeti klinikára szállították, ahol másnap meghalt. A csendőrség Booskait a pécsi ügyészség fogházába kísérte.

A zsidó tejipari vállalatokhoz a földművelésügyi miniszter rendeli ki a vállalati vezetőket

A zsidók vagyonának bejelentése és zár alá vétele tárgyában kiadott 1600/1944. M. E. sz. rendelet értelmében a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, illetőleg iparügyi miniszter vagy az általa megbízott hatóság, hivatal vagy testület, elrendelheti a zsidó kereskedelmi és ipari vállalatok zár alá vételét, az üzem, üzlet folytatására vállalati vezetőt rendelhet

Kedvezményes áru tenyészokca kiosztási akció

A földművelésügyi miniszter a népies sertésállomány minőségi színvonalának emelése céljából ez évben is tenyészokcákat osztat ki kedvezményes áron. Az akció lebonyolítását a Maugalicatenyésztők Országos Egyesülete és a Hússertésenyésztők Országos Egyesülete végzi, az igénylésekkel a vármegyei állattenyésztő egyesületekhez kell fordulni.

Juttatásban részesülhetnek az 50 kat. hoidon aluli kisgazdák, ezek közül is elsősorban az állattenyésztő minta-községekben lakók. Hússertés juttatásban kivételesen az 50-100 kat. hold birtokon gazdálkodók is részesülhetnek. Egy gazda csak egy kocacsüldőt igényelhet. Az igénylőknek kötelezettséget

ASSZONYOKNAK-LEÁNYOKNAK PARADICSOM, PAPRIKA

A paradicsomkonzerveket legjobb augusztusvégi, vagy szeptember eleji, jól beérett, szép pirosszínű paradicsomból készíteni. A gerezdes paradicsomnál sokkal alkalmasabb a simahéjú áru, mert azt jobban lehet meleg vízzel tisztára mosni. A megmosott és szitán kicésmészartott paradicsomot késsel nagyjából összevágjuk, szárörseit eltávolítjuk és nagy fazekakban, leve egy részét főzőkanállal kinyomkodva, felteszik főzni. A főzést addig folytatjuk, míg a héja összeráncosodik. Akkor szitán vagy passzirozógepen áttörjük, majd tovább főzzük, míg lekvársűrűségű lesz. A háziasszony ma már nem folyékonyra, hanem lekvársűrűségűre főzi a paradicsomot, mert a főzőlé szempontjából alig jelent valamit, az eltarthatóságot pedig

Kiváló minőségű
100% os
légyfogóból

50 darabot P	1850
100 " "	2450
200 " "	4850
400 " "	9050

beküldése mellett bérmentve küld

Aulitzky Ottó
mezőgazd., vegyszer-kereskedő
Budapest, postataktári szi. 34027

ki, elrendelheti az anyag-árú készlet bejelentését stb.

Az érvényben levő jogszabályok szerint

egy-egy iparok, így a tejipar, a földművelésügyi miniszter felügyelete alá tartozik és az ipar gyakorlatására vonatkozó iparrendelést csak előzetes hozzájárulásával lehet kiadni.

Bár a zsidó tejiparosok száma a földművelésügyi kormány célutalós politikájára következtében országos viszonylatban alig számoltató, a tej és tejtermékek forgalmának biztosítása végett megismerésnek mutatkozott, hogy a földművelésügyi miniszter részére az ügykörébe tartozó vállalatok tekintetében is ugyanolyan felhatalmazás adassék, mint amilyent a fenti rendelet a kereskedelem- és közlekedésügyi, illetve iparügyi miniszternek biztosít.

Ezt a kérdést szabályozza a Budapesti Közlöny augusztus 24-i számában megjelent kormányrendelet, amelynek értelmében

a zsidó tejipari vállalatokra vonatkozó adatszolgáltatás, továbbá a vállalatok zár alá vételének elrendelése és a továbbra is fenntartani kívánt üzemekhez vállalati vezető ki- rendelése a földművelésügyi miniszter hatáskörébe tartozik.

kell vállalniuk arra, hogy a tenyészokcát 2 évig tenyészésre használják. Két éven belül a tenyészokcát eladni vagy levágni csak a vármegyei állattenyésztő egyesület előzetes hozzájárulásával szabad.

Kiosztásra kerülnek 6-12 hónapra, 40-60 kg. súlyú törzskönyvezett mangalicák és 4 hónapra, 40-60 kg. súlyú törzskönyvezett hússertés kocacsüldők. A tenyészokcák árkedvezménye darabonként legfeljebb az ár 30%-ig terjedhet, de nem haladhatja meg a 140 pengőt.

Az akció körletének feltételei a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőségknél, vagy a vármegyei állattenyésztő egyesületeknél tudható meg.

évekre biztosítja. A paradicsompépet keskenyjakú üvegek helyett szélesszájú kis lekváros üvegekbe töltjük, amelyekkel előzőleg gondosan megtisztítottunk. Az üvegeket lezárva, üstben vagy fazékban felőráig gőzöljük és abban hagyjuk kihűlni is. Biztonság kedvéért ajánlatos a gőzölést másnap 15-20 perces időtartamra megismételni. Az így készült paradicsomot felbontás után nem kell azonnal teljes mennyiségben elfogyasztani, mert az néhány napig minden változás nélkül eláll.

Paprikalekvár. Erre a célra jól beérett, édes, húsos pirosszínű paprika alkalmas. A magházeltávolítása után a paprikát felszeleteljük és igen kevés víz hozzáadásával puhára főzzük, mint a paradicsomot, szitán vagy áttörő gépen áttörjük és iszűrűségűre besűrítjük, a végfelé óvatosan, folytonos keverés közben, nehogy megbaromljon. Kis üvegekbe töltjük, az üvegeket lezárjuk és egy lábasba állítjuk, amelybe annyi vizet töltötünk, hogy az üvegek magasságának kb. a közepéig érjen; a labot tüzzre állítjuk és az üvegeket lassú forralással 10-15 percre gőzben sterilizáljuk. Két nap múlva a gőzlelet megismételjük. A paprikalekvárt levek, főzellek, pécesenyemrtások színesítésére és ízesítésére használják, amelyeknek különle-

ges finom íz kölcsönöz. Felbontás után hamar romlik, ezért ajánlatos a paprikalekvárt kis üvegekbe tölteni.

A töltési való paprikakonzerv céljára húsos, édes, magyszemű paprikát választunk. Meleg vízben gondosan megmossuk, a magházat és ereket megtisztítjuk, majd a paprikát gőzben kicésmészárolva, egymásba toljuk 4-5 órával és üvegekbe rakjuk. Vízet forralunk literenként 20 deka sót feloldunk benne, azt forrón a paprikára töltjük és az üvegeket lezárva, két egymást követő napon, 6-8 percre sterilizáljuk. A felbontott üveg tartalmát el kell fogyasztani, mert nem áll el.

Szövetkezeti uton oldják meg az új Horvát állam legfontosabb gazdasági kérdéseit

A délkeleturópai országok gazdasági újjáépítésénél rendkívül fontos szerep jut a szövetkezeteknek. Erre vonatkozólag érdekes adatokat olvashatunk a „Hrvatski Radisa” nevű horvát takaréki, hitel- és biztosítási szövetkezet legutóbbi beszámolójában. Ez a szövetkezet 1928-ban azzal a céllal alakult, hogy a kis- és nagyipart, valamint a kereskedelmet fejlessze, különösen pedig, hogy a hasonló nevű kultúregyesület által nyelvtől a gazdasági pályákra való boldogulását előmozdítsa.

A szövetkezet, amelynek jelenleg 50.000 tagja van, 11 kirendeltségben és az ország valamennyi községében működő képviselőtestülettel dolgozik. A szövetkezetnél elhelyezett takaréki és folyószámlahelyek összege 1942 végén közel félmillió kuna volt. Az árnyalás terén is széleskörű működést fejt ki a szövetkezet s ezzel nagy-mértékben hozzájárul az árak szabályozásához. Az állami monopóliumok igazgatóságával létrejött megállapodás alapján a szövetkezet 67 nagybani elosztót vett át és ezeken keresztül végzi a monopólium alá eső cikkeknek (dohány, gyufa stb.) elosztását a kisarások részére.

A szövetkezet számos iparvállalat is létesített. Kezdetben főleg vegyipari előállításával foglalkozott — így a többi között éve az ország legnagyobb enygyára —, újabban azonban nagy figyelmet fordít az élelmiszeripar fejlesztésére. Így Észak-Bosznia szilvatermeséknél nagy részt a szövetkezet dolgozza fel és nagy-mennyiségű aszaltszilvát és szilvalekvárt szállít külföldre. Legutóbb egy nagy húsárnyag telepét vette át, amelynek korszerűsítése folyamatban van. Ugyanott nagy-számú gyümölcs- és fűszélköznyergvárt épít és a szükséges nyersanyag biztosítása érdekében jelentős birtokot herel. Ujannon épített paradicsomkonzervgyára is rövidesen megkezdte működését. A főváros közelében nagybani birtokot vásárolt és onnan kívánja Zágráb lakosságát élelemmel ellátni.

Eredeti célkitűzéséhez híven a szövetkezet vagyontalan fiatal-emberék százait juttatta önálló existenciához az ipari és kereskedelmi életben. Ezeket a fiatal-embereket nemcsak kamatmentes, illetve később olcsó kamatozású hitellel látja el, de munkájukat általában ellenőrzi. Az erre a célra létesített alapot évről évre jelentős összeggel gyarapítják. Így a szövetkezet 1942-ben 60 millió kuna feleslegéből 25 millió fordított erre a célra. Ezenkívül még további 11 millió kunát juttatott különböző művelődési és jóléti intézményeknek, élelki bizonyosául annak, hogy gazdasági feladatai mellett szociális hivatásnak is eleget kíván tenni.

A szövetkezet a jövőben a mezőgazdasági újjászervezésben is tevékenyen részt kíván venni és mezőgazdasági szakiskola létesítését is tervezzi.

Az utazási korlátozás kiterjesztése

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Illetékes helyről közlik, hogy a jelenleg utazási korlátozás alá vont területen kívül a m. kir. belügyminiszter az utazási korlátozást Csanád-Arad-Torontál k. e. e., Békés, Szatmár, Szilágy, Kolozs, Szolnok-Doboka, Beszterce-Naszöld, Maros-Torda, Csík, Udvarhely és Háromszék vármegye, valamint Szatmárnémeti, Kolozsvár, Marosvásárhely és Nagyvárad (új város területére is kiterjesztette).

A fent meghatározott területek érintő utazáshoz Utazási igazolvány szükséges.

Az Utazási igazolvány kiállítására iránt a kérest kis- és nagyközségekben a községi előljáróságánál, a rendőrség működési területén a m. kir. rendőrség (rendőr-kirendeltség) vezetőjénél, Budapesten pedig a m. kir. rendőrség budapesti főkapitányságán kell előterjeszteni és egyúttal két (2) darab 6-9 centiméteres fénykép is be kell nyújtani.

Vásárok jegyzéke

- Szeptember 3. vasárnap: Győr o. vásár, Kisújszállás oák., Székesváros oák., Tiszvártúrja o. — Szeptember 4. hétfő: Akasztó oák., Balassagyarmat oák., Balatonlelle oák., Bátorfajos oák., Bonyhád oák., Büdöcs oák., Dédás oák., Dunapente oák., Etyeki oák., Enying oák., Fejérváralja oák., Felsőbánya oák., Fülöp-sziget oák., Győr oák., Hercegszántó oák., Mészapati oák., Kapuvár oák., Kőszeg oák., Lesencetomaj oák., Léva oák., Magyarországy oák., Mátamarcossziget oák., Marenji oák., Mezőtúr oák., Miske oák., Mór oák., Nagyszőlős oák., Nyiregyháza oák., Ökörmező oák., Pécs oák., Pécseseny oák., Sopron o. lovasár., Szamoszeg oák., Szentlőrinc oák., Szeptek oák., Székesváros oák., Szirák oák., Szolnok oák., Tócsa oák., Tiszvártúrja oák., Tompa oák., Tüskévár oák., Ungvár oák., Zalapáti oák., Sárvár o. — Szeptember 5. kedd: Akasztó oák., Balassagyarmat oák., Bátorfajos oák., Deák oák., Diószén oák., Erdőmihályfalva oák., Hégyész oák., és ha, kizárólag bonyhádi tájfalva szm. felh. sal. Megyász oák., Miskolc há., a külön e célra épített istállóban, Nagyfüged oák., Nagykanizsa oák., Nagykapos oák., Szabad oák., Szamoskrassó oák., Szirák oák., Szombathely oák. — Szeptember 6. szerda: Bányász oák., Bék oák., Erdőmihályfalva oák., Gergelytelep oák., Gyergyószentmiklós oák., Kaba oák., Kálló oák., Kaposvár oák., Kassa há., Kéménd oák., Kutas oák., Léva oák., Miskolc há. és ha, a külön e célra épített istállóban, Nagylengyel oák., Nyir-mada oák., Szombathely oák., Tiszakurud oák., Újmalomsok oák., Uzon oák., Zilah o. — Szeptember 7. esütörtök: Beregszász oák., Cegléd oák., Csaroda oák., Enos oák., Etyek oák., Galgó oák., Gyergyószentmiklós oák., Kálló oák., Magyarkanizsa oák., Magyar-meske oák., Miskolc há. a külön e célra épített istállóban, Naszvád oák., Némethely oák., Onod oák., Pápateszér oák., Putnok oák., Szolva há., Tiszafüred há., Zilah o. — Szeptember 8. péntek: Máriagyűd búsvaló kapcsolatos oák., Tüské o. jellegű kirakó bústúvásár. — Szeptember 9. szombat: Apátfalva oák., Bántornya oák., Cibakháza oák., Egerhat oák., Felsőszécsény oák., György-szentimre oák., Gyulakeszi oák., Iszánmező oák., Kálmánse oák., Nagycsikány oák., Óskú oák., Pancsés oák., Székelykeresztúr oák., Szepyc oák., Szőlősgyőrök oák., Tassad oák., Und oák., Vasáros-miske oák.

KIADÓTULAJDÓNOS:
„FALU” MAGYAR GAZDA
ES FÖLDMIVES SZÖVETSEG
FELELŐS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:
MAYER EMIL
SZERKESZTŐ: BARTOSS KÁROLY
Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Bp.,
Nagymezőú. 3. Nyomdázat (tel.: 1-10) Esz. levél